

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w K.

przeciwko Syndykowi masy upadłości S. sp. z o.o. w K.

i Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta R.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 3 kwietnia 2019 r.,

zażalenia strony pozwanej Syndyka masy upadłości S.

sp. z o.o. w K.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z powództwa Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w K. przeciwko S. sp. z o.o. w K. i Skarbowi Państwa – Prezydentowi Miasta R. o ustalenie odrzucił skargę kasacyjną pozwanej spółki S. z powodu jej nieopłacenia.

Zażalenie na to postanowienie wniosła pozwana spółka, która wniosła przede wszystkim o rozpoznanie na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 398²¹ k.p.c. także postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 lipca 2018 r. o oddaleniu jej wniosku o zwolnienie od obowiązku ponoszenia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej i na tej podstawie wniosła o uchylenie postanowienia z dnia 20 września 2018 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej oraz wniosła o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Jak wynika z akt sprawy w dniu 9 sierpnia 2018 r., a więc już po wniesieniu skargi kasacyjnej w tej sprawie, została ogłoszona upadłość likwidacyjna pozwanej spółki S. sp. z o.o. z siedzibą w K. Do wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej pozwana spółka dołączyła jednak kopię wniosku o ogłoszenie upadłości wraz z bilansem spółki.

W sporządzonym na żądanie Sądu Najwyższego uzasadnieniu postanowienia o odmowie zwolnienia od opłaty od skargi wskazano, że pozwana spółka nie wykazała przesłanek z art. 103 u.k.s.c., czyli braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wysokość aktywów spółki oraz wysokość zysku za ostatni rok obrotowy uzasadniają twierdzenie, że spółka byłaby w stanie ponieść koszt opłaty sądowej od skargi kasacyjnej. Poza tym pozwany liczący się z możliwością przegranej procesu powinien liczyć się z potrzebą uiszczenia opłaty od ewentualnej skargi kasacyjnej i przygotować się na taki wydatek.

Ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego nie można się zgodzić. Nie budzi wątpliwości, że w przypadku, gdy o zwolnienie od kosztów sądowych zwraca się osoba prawna to na niej spoczywa ciężar wykazania, iż nie ma ona dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych. Osoba prawna, taka jak pozwana spółka, może to uczynić przedkładając wszelkie dokumenty świadczące o jej sytuacji finansowej (w szczególności sprawozdania finansowe i inne dokumenty księgowe). Co prawda w orzecznictwie sądowym podkreśla się, że nawet upadłość osoby prawnej nie jest wystarczającą przesłanką dla uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, gdyż zwolnienie upadłego przedsiębiorstwa od kosztów

sądowych uzależnione jest od wykazania, że jego efektywne aktywa (gotówka, towary itp.) nie wystarczą na pokrycie kosztów (orzeczenie SN z dnia 14 czerwca 1966 r., I CZ 53/66, PUG 1967, Nr 2, poz. 65).

Nie zmienia to jednak faktu, że sąd powinien uwzględnić okoliczność ogłoszenia upadłości strony wnioskującej o zwolnienie od kosztów, nawet jeśli doszło do niej już po złożeniu wniosku o zwolnienie od kosztów. Z aktualnego bilansu przedstawionego przez stronę pozwana wynika, że faktycznie posiada aktywa obrotowe ponad 700.000 zł z tego jednak kwota 663.570 zł to należności od innych jednostek, a 4 810 103,85 zł wynoszą zobowiązania wobec innych podmiotów (długo i krótkookresowe). Jak wynika z treści zażalenia poza nieruchomościami, których dotyczy spór w ramach którego wniesiono skargę kasacyjną pozwana spółka nie dysponuje obecnie innym majątkiem umożliwiającym jej szybkie uzyskanie środków na uiszczenie opłaty. Nie można przy tym pomijać dynamiki postępowania upadłościowego, która - jak wynika z porównania bilansu dołączonego do zażalenia - z przedstawionym przy składaniu wniosku o zwolnienie od kosztów wykazuje zmniejszanie się aktywów trwałych. Trudno byłoby w takim wypadku wymagać od upadłego, że będzie posiadał środki na uiszczenie opłaty, skoro – co wynika z postanowienia o ogłoszeniu upadłości nie spłaca swych wymagalnych już zobowiązań.

W tej sytuacji należało orzec, jak w sentencji (art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

aj